

ПРО ФУНКЦІОНАЛЬНУ КЛАСИФІКАЦІЮ АВТОМОБІЛЬНИХ ДОРІГ ЗАГАЛЬНОГО КОРИСТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Арсеньєва Н.О., доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Транспорт має розвиватися випереджальними темпами, що сприятиме укріпленню зовнішньоторговельних зв'язків України, її територіальному розвитку, залученню додаткового транзиту, збільшенню обсягів валютних надходжень, оптимізації товаропотоків.

Дорожню мережу потрібно удосконалювати, збільшувати та ефективно використовувати. Транспортна система є однією з визначальних систем, яка забезпечує вантажні та пасажирські перевезення територією України, до якої в ринкових умовах ставляться високі вимоги щодо якості, регулярності і надійності транспортних зв'язків, збереження вантажів і безпеки перевезень пасажирів, швидкості і вартості доставки. При здійсненні перевезень основне завдання полягає в прискоренні доставки вантажів і пасажирів на основі істотного зниження собівартості та підвищення продуктивності праці. Навіть при вдосконаленні землекористування необхідно в першу чергу вирішити питання оптимізації дорожньої мережі, так як зміна дорожніх умов, які призводять до відхилення рівномірного руху, істотно впливає на кількість викидів.

На сьогодні дорожня мережа країни є, практично, сформованою, тож актуальним є питання її раціонального розвитку в умовах підвищення швидкостей руху, постійної зміни складу руху транспортних потоків. Питання раціонального проектування мережі автомобільних доріг та функціональної класифікації автомобільних доріг набуває в зв'язку з актуальності з ростом перевезень автомобільним транспортом.

Як показує досвід європейських країн, проектування безпечних автомобільних доріг включає класифікацію доріг і встановлення меж швидкості руху відповідно до функції дороги, а також поділ, де це можливо, моторизованого руху від немоторизованого. Ефективне проектування - це раціональне розташування доріг, зниження швидкості на певних ділянках, забезпечення рівномірності руху, використання засобів безпеки руху і впровадження аудиту безпеки руху. Скориставшись принципами системного аналізу (принцип кінцевої мети, єдності, зв'язності, модульності і ієрархії мети і завдань), визначимо принциповий підхід до обґрунтування системи функціональних якостей автомобільних доріг, відповідно з яким, роль автомобільних доріг визначається в різноманітності їх функцій, що є основою національного розвитку країни.

При конкретизації ролі, в залежності від різноманітності функцій прилеглих до дороги територій, можна виділити дві області, які з одного боку мають суперечливі функціональні властивості, а з іншого – накладаються один на одного: це транспортна роль і роль доріг, як місць громадського користування. Суперечливість полягає в різній оцінці їх призначення безпосередніми активними користувачами доріг і пасивними користувачами – тими, хто проживає в зоні їх впливу на навколишнє середовище, але в той же час, поряд з негативним впливом, користується і благами близького розташування транспортних артерій. У свою чергу суперечлива роль доріг породжує різноманіття їх безпосередніх функцій і споживчих якостей, необхідних для їх оцінки і вимагає детального опрацювання. Для поділу мережі доріг на класи, слід розробити концепцію функціональної ієрархії, в рамках якої дороги відповідають певним загальним цілям, нормам і рівням зовнішнього впливу. На основі такої ієрархії, можна будувати відповідну систему споживчих якостей, необхідних для обґрунтування модернізації та проектування автомобільних доріг або їх окремих ділянок. Такий підхід дозволяє також врахувати відповідний рівень фінансування доріг різних категорій.